

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3810/24
23.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, Др Александра Костића 10, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, Др Александра Костића 9, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 8322/19 од 20.3.2024. године, у седници већа одржаној дана 23.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване жалбе тужиоца и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 8322/19 од 20.3.2024. године у ставовима првом и четвртном изреке.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 8322/19 од 20.3.2024. године у ставовима другом, трећем и петом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда, као неоснован. Ставом другим изреке пресуде, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати износе ближе наведене у овом ставу изреке, за период од марта 2016. године закључно са септембром 2020. године, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног месечног износа, па до исплате. Ставом трећим изреке пресуде, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужени обавезе да тужиоцу због неисплаћених пензија за период од марта 2016. године до априла 2019. године, исплати појединачно наведене месечне износе преко досуђених из

става другог изреке, а до тражених износа, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа па до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је, тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се тужени обавезе да тужиоцу због неисплаћених пензија за период од марта 1999. године до фебруара 2016. године исплати појединачно наведене месечне износе, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа, па до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 320.404,59 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од пријема пресуде.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе и то тужилац побијајући пресуду у одбијајућем делу и одлуку о трошковима поступка, како то произилази из навода жалбе, док тужени побија пресуду у ставовима првом, другом и петом изреке пресуде, како то произилази из навода жалбе, обе странке из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да су жалбе тужиоца и туженог делимично основане.

У поступку доношења првостепене пресуде у потврђујућем делу нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка, прописане одредбом члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима предмета, тужиоцу је признато право на старосну пензију по решењу СИЗ ПИО Косова, Регионалне стручне службе у Приштини од 17.4.1992. године. Висина пензије утврђена му је од 1.4.1992. године у износу од 2.371,50 динара месечно, која пензија се усклађује за 84,1% и достиже износ од 15.411,93 динара месечно, а укупан пензијски стаж тужиоца износи 40 година, три месеца и пет дана. Исплата пензије тужиоцу вршила се од 1.4.1992. године, односно од дана престанка радног односа-делатности на основу које је био осигуран. Према потврди Косовског департмана за пензије број 05/1936/20 од 21.7.2020. године тужилац је корисник основне пензије на основу члана 7. Закона бр.05/Л-131 за пензије и основна пензија му је 2002. године износила 28 еура, 2003. године износила је 35 еура, од 2004. до 2007. године основна пензија је износила 40 еура, од 2008. до 2009. године износила је 40 еура са плаћеним доприносом од 35 еура, од 2010. године до 2011. године износила је 45 еура са плаћеним доприносом 35 еура, 2012. године износила је 50 евра са плаћеним доприносом 52 еура, 2013. године износила је 60 еура са плаћеним доприносом од 52 еура, од 2014. године до 2015. године износила је 75 еура са плаћеним доприносом 63 еура, 2018. године износила је 75 еура са плаћеним доприносом од 83 еура, 2019. године износила је 90 еура са плаћеним доприносом од 92 еура. Према налазу и мишљењу судског вештака др Милоша Милетића од 7.10.2020. године, утврђена је висина неисплаћених месечних износа пензија за тужиоца, са

датумима доспелости, при чему је судски вештак исказао разлику између припадајуће пензије тужиоца обрачунате у складу са решењем туженог од 17.4.1992. године и пензије која је тужиоцу исплаћена од стране Косовске администрације по потврди бр.05/1936/20 од 21.7.2020. године, а у табели обрачуна висине пензија, која је саставни део налаза и мишљења, исказана је висина сваке појединачне неисплаћене пензије по месецима и годинама, а рок доспелости неисплаћених пензија је 25. у текућем месецу, за претходни месец.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд сматра да је тужбени захтев тужиоца делимично основан. По схватању првостепеног суда правни основ потраживања тужиоца је накнада штете због незаконитог рада туженог, а не стицање без основа, јер у смислу одредбе члана 210 ЗОО није дошло до преласка једног дела имовине тужиоца у имовину туженог без правног основа. Надаље, по становишту првостепеног суда, одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео обустављањем исплате пензије заснива се на одредбама члана 172 Закона о облигационим односима, којом је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Право на пензију је стечено право које представља имовину у смислу члана 1. Протокола бр. 1. уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода, према коме би свако мешање државног органа у мирно уживање имовине требало да буде законито и да тежи легитимном циљу у јавном интересу. Тужени је обуставио исплату пензије тужиоцу без доношења посебног решења у коме би образложио разлоге обуставе пензије, па је за неисплату пензије одговоран тужени јер је без законског разлога обуставио исплату пензије. С тога, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев основан за период од марта 2016. године до септембра 2020. године, па је одлучио као у ставу другом изреке. Висину накнаде штете првостепени суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке где је вештак приказао припадајуће износе неисплаћене пензије, признате тужиоцу решењем туженог, умањене за износе које је тужилац примао у утуженом периоду од Косовске администрације, као у табели 3 наведеног налаза. На досуђене износе тужиоцу је признато право на законску затезну камату у смислу одредби члана 277 у вези са чланом 186 ЗОО и члана 3 у вези са чланом 2 Закона о затезној камати, камата је на сваки појединачни месечни износ досуђена почев 25 дана у месецу за претходни месец.

Одлучујући о приговору застарелости потраживања, првостепени суд је оценио да је исти делимично основан. Ово с тога што се у односу на потраживање накнаде штете примењује одредба члана 376 став 1 ЗОО у складу са којом таква потраживања застаревају за три године од када је оштећеник сазнао за штету и лице које је штету учинило. Рок застарелости почиње да тече за свако појединачно потраживање од датума доспелости, будући да се према одредби члана 186 ЗОО штета сматра доспелом од тренутка настанка штете. Како је тужба поднета 9.4.2019. године, а да тужилац тражи накнаду штете због неисплаћивања пензије почев од марта 1999. године до септембра 2020. године, то првостепени суд закључује да потраживање за период пре марта 2016. године

које доспева 25.4.2016. године застарело, због чега је тужбени захтев тужиоца за период од марта 1999. године до фебруара 2016. године одбијен, као у ставу четвртог изреке пресуде. Одлука о трошковима поступка донета је применом одреби чланова 150, 153, 154 и 163 Закона о облигационим односима, а тужиоцу је на утврђени износ трошкова парничног поступка досуђена и законска затезна камата почев од дана извршности пресуде, па до исплате применом члана 277 у вези члана 324 Закона о облигационим односима.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је у потврђујућем делу на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у овом делу разлоге које у целисти прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Правилно је првостепени суд ставом првим изреке побијане пресуде одбио приговор апсолутне ненадлежности суда, као неоснован, с обзиром на то да је предмет ове парнице имовинскоправни захтев, односно накнада материјалне штете због неисплаћене пензије, услед незаконитог и неправилног рада органа тужене. За суђење у овим споровима је надлежан основни суд, као суд опште надлежности, према члану 24. став 2. Закона о уређењу судова и о том захтеву се, према одредби члана 1. Закона о парничном поступку, одлучује применом правила парничног поступка, пошто се ради о имовинскоправном спору.

Правилно је првостепени суд оценио и истакнути приговор застарелости потраживања и донео одлуку као у четвртом ставу изреке, одбијајући захтев тужиоца за исплату пензија за период од марта 1999. године до фебруара 2016. године. Због тога су неосновани наводи жалбе тужиоца да се у конкретном случају не могу применити правила о застарелости потраживања, сходно међународним прописима и правним ставовима из пресуда Врховног касационог суда базираним на пресуди Европске суда за људска права, те да нема застарелости јер је неплаћањем пензија повређен члан 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију о људским правима. Наиме, иако право на пензију представља стечено право и оно не застарева, предмет расправљања у овој парници није остваривање самог права на пензију, већ исплата новчаних износа на име пензије која је раније утврђена, а није исплаћивана, те такво новчано потраживање застарева у роковима за застарелост потраживања накнаде штете, прописаним одредбама Законом о облигационим односима. Сазнање за штету, као услов из члана 376 Закона о облигационим односима тужилац је имао приликом доспећа сваког неисплаћеног месечног износа пензије, па отуда накнада тако претрпљене штете застарева сукцесивно, те субјективни рок застарелости тражене накнаде штете почиње тећи од доспелости сваког месечног obroка пензије.

С тим у вези, неосновани су и наводи жалбе тужиоца да се услед незаконитог и неправилног рада тужени неосновано обогатио, због чега би се имао применити рок застарелости од 10 година од доспелости сваке месечне

исплате. Ово с тога што се правило из члана 209 Закона о облигационим односима, на чију примену тужилац заправо указује овим наводима, не може применити у конкретном случају. Наиме, за примену овог правила потребно је да је на страни стицаоца, овде туженог, дошло до увећања имовине (користи) услед употребе тужиоачеве ствари за које увећање нема основа у закону. Како на страни туженог није дошло до увећања имовине, то се у конкретном не могу применити правила о стицању без основа, због чега се на застарелост тужиоачевог потраживања накнаде штете има применити рок застарелости из члана 376 Закона о облигационим односима, а не из члана 371 истог закона. С обзиром на време подношења тужбе у овој правној ствари, правилна је одлука првостепеног суда када је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду штете за период од марта 1999. године до фебруара 2016. године као у ставу четвртом изреке за потраживања која су застарела.

Како се ни осталим наводима жалбе не доводи у питање правилност првостепене одлуке у потврђујућем делу, то је овај суд применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, а у вези одредбе члана 401 тачка 2 истог закона, одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, у вези са одлуком у преосталом делу, по налажењу овог суда за сада се не може прихватити закључак првостепеног суда, имајући у виду да је одлука у укидајућем делу заснована на погрешној примени материјалног права, због чега чињенично стање није правилно и потпуно утврђено, те да пресуда у том делу не садржи јасне и потпуне разлоге о битним чињеницама да би се њена законитост и правилност могла испитати, чиме је учињена битна повреда поступка из члана 374 став 2 тач. 12 ЗПП, на шта се основано жалбом туженог указује.

Наиме, према стању у списима, тужилац тражи накнаду штете због прекида исплате пензија без правног основа. Основно начело одштетног права је да накнада штете не може бити већа од износа штете, што налаже да се све исплате у вези са истом штетом имају урачунати у накнаду. Из приложене потврде бр.05/1936/20 од 21.7.2020. године, произлази да је тужилац корисник основне пензије са плаћеним доприносом од јула 2002. године у означеним месечним износима. Судски вештак Милош Милетић имао је у виду наведену потврду приликом израде налаза и мишљења од 7.10.2020. године, када је умањено износе припадајуће, а неисплаћене пензије тужиоцу по решењу туженог од 17.4.1992. године, а за примања на КиМ за период од јула 2002. године до априла 2019. године, док за период од 1.5.2019. године закључно са септембром 2020. године вештак није узео у обзир примања тужиоца на КиМ приликом утврђивања укупне висине штете, што произлази из налаза вештака.

Следом изнетог, иако је правилно становиште првостепеног суда да је сходно одредби члана 172 став 1 ЗОО, тужени у обавези да тужиоцу накнади штету за период од марта 2016. године до септембра 2020. године, одлука о висини накнаде која тужиоцу припада донета је на основу непотпуно утврђеног чињеничног стања и неправилном применом материјалног права. Ово с тога,

што приликом утврђивања висине штете настале обуставом исплате пензије тужиоцу за период од марта 2016. године до септембра 2020. године, првостепени суд није узео у обзир све исплате које су тужиоцу вршене од стране привремених међународних институција на КиМ у целом спорном периоду, па није правилно применио ни одредбу члана 192 Закона о облигационим односима.

Наиме, првостепени суд је висину штете утврдио из налаза и мишљења судског вештака од 7.10.2020. године, на коме је засновао одлуке у ставу другом и трећем изреке, утврђујући да номинална разлика између припадајуће пензије тужиоца по решењу туженог и исплаћене пензије од стране Косовске администрације по потврди од 21.7.2020. године, за период од 1.3.1999. године до 30.9.2020. године, укупно износи 1.919.367,04 динара. Суд при том није имао у виду да вештак за период од 1.5.2019. године до септембра 2020. године, није утврдио разлику, нити је узео у обзир примања тужиоца на КиМ, па с тога није правилно применио ни законску одредбу о подељеној одговорности, због чега је првостепена пресуда морала бити укинута у ставу другом и трећем изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, првостепени суд ће разјаснити све спорне чињенице на које је указано овим решењем, тако што ће допунским вештачењем утврдити колика су била укупна примања тужиоца на КиМ по основу исплате основне пензије и пензије плаћеног доприноса и колико би због истих била умањена штета припадајућих, а неисплаћених пензија од стране туженог у утуженом периоду, те колико би тужиоцу припало за исплату. Наведене чињенице ће утврдити применом правила о терету доказивања, па ће у зависности од утврђења наведених чињеница правилном применом материјалног права и то одредбе члана 192 ЗОО-а одлучити о тужбеном захтеву тужиоца.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, с обзиром на то да иста, сходно одредби члана 165 став 3 Закона о парничном поступку, зависи од коначног исхода спора и успеха странака у њему.

Са изложеног, Апелациони суд је на основу одредби чланова 391 и 392 Закона о парничном поступку, а у вези одредбе члана 401 тачка 3 истог закона одлучио као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић